

ДОПОВІДІ

ІСТОРИЧНА ДОБА ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ

ГРЕЧЕНКО Володимир Анатолійович - завідувач кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №6 ХНУВС, доктор історичних наук, професор

На життя, творчість та погляди Григорія Сковороди кардинально вплинула та історична доба, в якій він жив. Його діяльність співпала з початком формування Російської імперії і різким обмеженням, а згодом ліквідацією автономії Української Козацької держави, Слобідської України, знищенням Запорозької Січі. Значний вплив на світогляд мислителя справило навчання в Києво-Могилянській академії, де він вивчав логіку, метафізику й етику, грецьку, латинську, німецьку, староєврейську мови, філософію й літературу. Розширенню його кругозору сприяли мандри в Угорщину, Польщу, Німеччину та Італію. Робота вчителем та професором «благонравия» у Харківському колегіумі допомогли розквітнути педагогічному талантові Сковороди. Його мандри по селах та містах тогочасної Слобожанщини, спілкування з людьми різних прошарків допомогли йому глибоше відчувати історичну реальність і зрозуміти менталітет українського народу. Він мав свій стиль, власний світогляд, створив свою філософію, що відбивала прогресивні традиції розвитку світової та української культури.

УЧЕНЬ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ ВАСИЛЬ ТОМАРА У СПОГАДАХ ЖОЗЕФА ДЕ МЕСТРА

ЧОРНИЙ Ігор Віталійович - завідувач кафедри українознавства факультету № 2 ХНУВС, доктор філологічних наук, професор

Відомий французький філософ, письменник й політик Жозеф де Местр (1753-1821) тривалий час (з 1803 до 1817 року) перебував з дипломатичною місією у Росії. Враження від цього знайшли часткове відбиття у його творі «Санкт-Петербурзькі вечори» (1821). Одним із трьох головних героїв цієї книги виступає «таємний радник Т***», член Санкт-Петербурзького

Сенату», в якому можна пізнати відомого російського чиновника й дипломата кінця XVIII – початку XIX ст. Василя Степановича Томару – учня Г. С. Сковороди. Знайомство з текстом твору де Местра доводить, що В. Томара глибоко засвоїв основні положення вчення свого великого наставника. Зокрема, це проблема людського щастя, «сродної» праці, узгодження приватного інтересу й суспільної користі тощо. У доповіді розглянуто художні особливості твору Жозефа де Местра, прийоми створення образу Василя Томари.

ПОЗИТИВНА РОЛЬ ПОМИЛОК У НАВЧАННІ

ТЯГЛО Олександр Володимирович - професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №6 ХНУВС, доктор філософських наук, професор;

ВОРОПАЙ Тетяна Степанівна - професор кафедри соціально-гуманітарних дисциплін факультету №6 ХНУВС, доктор філософських наук, професор

Григорію Савовичу Сковороді приписують сентенцію: *«Найкраща помилка та, яку припускають у навчанні»*. З огляду на відому педагогічну традицію, що надихається виключно потягом до «подання чистої істини» чи «навчання правильному», тут можна вгледіти парадокс, навіть якийсь епатаж з боку відомого своїми нестандартними думками та вчинками генія. Наша доповідь пропонуватиме два можливих позитивних розуміння відзначеної сентенції. Перше з них пов'язане з навчанням критичному мисленню, потребу у чому останніми роками наголошує, наприклад, міністр освіти і науки України Л. М. Гриневич (див., напр.: Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова українська школа» / Лілія Гриневич, Олександр Елькін та ін. (група упорядників). – Київ : МОН, 2016. – 36 с. [Електроний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.mon.gov.ua/Новини%202016/08/21/2016-08-173.pdf>); Тягло О. Чи буде культура критичного мислення в новій українській школі? // Українська правда. Життя. – 9 лютого 2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.life.pravda.com.ua/columns/2017/02/9/222533/>). Друге – з розвитком творчого мислення, або креативності, відповідно, зокрема, до концепції латерального мислення Едварда де Боно.